

Hai người bạn gặp nhau lần đầu tại phi trường Hongkong. Xuân đi từ Sài Gòn. Thu đến từ Hà Nội. Việc họ gặp nhau và cách thức nhận diện nhau cũng thật dễ dàng vì họ đã làm quen và đến dò nhau nhiều lần qua điện thoại. Xuân là bạn Thu một vài tuần. Hai người cùng ngạc nhiên khi thấy người kia có nét hao hao giống mình. Nhưng người họ chưa hề biết đến đâu gặp họ. Tất nhiên cho đến khi vượt qua cửa kiểm soát bay mới mới gặp người họ đến San Francisco, họ đã trở nên đôi bạn. Thêm một đêm bay nữa, họ đến Atlanta, Georgia.

Hai người không có thời gian nghỉ. Sáng hôm mới đến, lo xong chuyện là họ phải đến CDC (Centers for Disease Control and Prevention) trình diện ngay. Rồi thì bắt tay vào việc: họ hành và làm việc trong phòng thí nghiệm. Tuy vậy, không phải mới đến trung tâm là đã thành "cá dân" của trung tâm ngay đâu! Mới người đến mới phát một thẻ "visitor" (khách) để tạm thời để vào trung tâm. Họ đến hôm sau đi làm "fingerprint" (lấy dấu tay) một dấu để khác, rồi sau đó sẽ được cấp một chiếc làm một cái badge (phôi hình) để đeo trên áo, để đó mới được coi như "nhân viên tạm" trong thời gian đi tu nghiệp, và thẻ có nghĩa là được quy định mang một thẻ "khóa magnetic" (khóa từ tính) để ra vào các cửa, đến phòng thí nghiệm; và rồi cũng như những nhân viên thực tế của trung tâm, họ được ăn uống ở cafeteria, được tham dự các buổi báo cáo khoa học...

Đến với Xuân, tuy chưa sống ở Hoa Kỳ nhưng Xuân đã tìm hiểu nhiều về xã hội này qua người bạn bạn ruột đã sống ở California từ hơn hai mươi năm nay. Còn với Thu, tất cả đều mới lạ và đáng ngạc nhiên. Tiếng Anh của Thu không mấy lưu loát. Thu bạn Thu phải nhờ Xuân giúp nhiều. Không sao đâu! Xuân đã quen làm việc với các chuyên gia ngoại quốc. Xuân đã từng làm thông dịch viên cho các chương trình y tế. Xuân sẵn sàng giúp cô bạn mới này sống sống với mình. Và như thế, một cách tự nhiên, họ đã coi nhau như hai người bạn, hai chị em.

Ngày đi làm fingerprint, hai chị em được đưa đến một tòa nhà nằm trên một ngọn đồi. Nhiều người đã có mặt ở đó. Chị em rồi cũng đến lượt mình. Xuân và Thu đã làm xong. Nhưng người tài xế lo việc đưa đón hai người bạn mới tại nơi này, không đến đón họ. Thế nên Xuân và Thu phải đi lang thang trong sân, họ nhìn người đến kiểm tra rồi lại nhìn người khác. Họ chỉ mình rành rành một chút thì chị em đi đón xe bus mà thôi. Hai chị em lại an ủi nhau "Không sao đâu!", rồi lại đi dạo chơi.

Tòa nhà nằm trong một khuôn viên thật đẹp. Một nơi có thật nhiều hoa. Tất cả lúc đặt chân đến Hoa Kỳ tại đây, qua ngày đầu tiên, hai bạn mới có dịp ngắm một quang cảnh mới mẻ. Không khí trong lành và những bông hoa thơm tho của Xuân như nhiều đến Đà Lạt. Trên đường đi này nhìn xuống, thấy những con đường xinh xắn uốn lượn. Atlanta thật đẹp!!! Nhưng đó chỉ mới là

vùng đồi núi vắng vẻ mà thôi, hai bên vịn chĩa bất phác xá là nhữn thn nào, chn nhn lúc phi trn ng vn có đi ngang qua khu downtown vni nhn ng ngôi nhà cao trang trn ng còn im ng trong sn ng sm...

Đn mnt lúc cm th y đối, không còn mu n đi d o n a, hai bên bnt đ u nghĩ t i vi c tìm n i mua th c ăn. Nh n g th t l , nhìn quanh không có m t t m ăn nào, cũng không có m t cái máy bán bánh k o t đ n g nào. Hai bên b o nhau:

- Giá mà có đ c m t t n g rao hàng nh !

- Đúng r i! Ph i chi có m t gánh hàng rong...

Nói nh th r i cùng nhìn nhau c i thú v .

Và r i đ n mnt lúc không th c i đ c n a, hai bên cùng ng i xu n g gh . Xuân nhìn Thu, th y nét mnt bên không còn v h n g hào nh sáng nay. Và ch t Xuân nghe tay chân mình bên r n. Ôi, đối quá! M i đ a mnt tô s a v i cereal bu i sáng sm, gi đây nghe b n g tr n g r n g. Mình l i vô ý không mang theo chút bánh k o gì đ d n b n g, c t n g đi mnt chút r i v ăn tr a. Đây là c s thu c c nh sát, mình đâu có th vào bên trong tòa nhà. Xung quanh cũng không có mnt ngôi nhà nào khác n a. Không ch búa, không t m từng. Hai bên th t v n g, cùng c u mong có ai thay cho ng i tài x đ đ n đón h v . Nh n g hoàn toàn im l n g. Không có chi c xe nào mang d u hi u c a CDC xu t hi n nh h mong.

Xuân đ n g h :

- Thôi mình nói chuy n v y. Đi không n i vì s hao năng l n g. Nh n g ng i mong ngóng thì mnt m i l m!

Thu c i nh :

- Phải chăng ! Nói chuyện cho quên đời.

- Hồi còn bé, mẹ khi đời mà cha đi c ăn... thì cha hát.

- Ô, vậy à? Em thì ít khi cha u nhân đời. Nhưng em nghe bà em kể về nhân đời năm 1945.

- Cha cũng nghe ba má mình kể i. Đó là tr n đời khi p nh t c a n c mình. Lúc y cha và em đi u cha sinh ra.

Thu đi a tay vu t nh m t bông hoa, gi ng lâng lâng:

- Nghĩ cũng i cha nh ! Hai cha em mình có duyên với nhau th t, h c khác ngành mà r i đi c đi tu nghi p cùng m t n i. i hai mi n xa i c mà b ng th y g n nh hai cha em m t nhà.

- Vâng, thì bây gi mình đã i cùng m t phòng, ăn cùng m t mâm n a. Thu hãy nói cho cha bi t vì sao em đi c cha n qua đây h c.

- Em y à? Em đi c cho đi tu nghi p i đây là vì b em làm cha c i n trong ngành, vì c đi ngh cho em đi r t d dàng. Còn cha ?

- Cha ? ...Cha không có thân th gì c . Cha đi c cho đi là vì... cha qua đi c nh ng vòng tuy n cha n, có cha m đi m, có b ng cha ng h n hời.

- Vậy là cha may đi y! Có nhi u ng i làm gi y t xong về n h t đi.

- ...Thì cha đã t ng....

Xuân ng ng l i, không mu n nói ti p. Vì Xuân nh n th y nét m t c a Thu th t d m n. Thu ch c cũng đã bi t nhi u nh ng m u chuy n nh v y, mình k thêm m t chuy n n a mà làm gì! Kinh nghi m v nh ng l n b ìm h s , b c p h c b ng đi tu nghi p, đi h c, v n còn rõ ràng v i Xuân l m. Đ n gi n ch vì Xuân là ng i s ng trong mi n nam, không có thân th . Xuân t h i không bi t r i v i cái b ngoài d m n c a Thu và tính nh n nh n c a Xuân, hai ng i b n này có th s ng hòa đ ng đ c v i nhau trong m t th i gian khá dài hay không? Hai hoàn c nh th t khác bi t, c v ngu n g c gia đình l n b i c nh xã h i.

Xuân ch t th dài. Xuân cũng không ng mình đang ng i ở đây, và r i s đ c h c hành, làm vi c ở trên xà M trong m t th i gian ng n. X M , quê h ng th hai c a gia đình ng i ch ru t, nh ng ng i đã đ n b n b này b ng m hôi và n c m t, trên con thuy n t t i d p vùi trong sóng gió. H n hai m i năm sau, em c a ch đi sang xà M b ng máy bay, t t c đã th t khác. Ch có m t đ i u không khác: đó là hoàn c nh c a đ t n c v n không thay đ i bao nhiêu.

Không bi t l ng yên bao lâu, r i c Xuân và Thu cùng ôm b ng. Cái đ i l i đ n! Xuân ch t nh th t rõ m t bài văn đ c h c h i trung h c, bài "Đ i" c a Th ch Lam. Thu nh Xuân không m ng t ng ra cái đ i là ghê g m th nào mà ông Th ch Lam mô t hay đ n th . M t bài văn ng n đã đi vào ch ng trình giáo khoa. Có đ n Xuân đ c g n nh thu c n m lòng: "Sinh rùng mình khi nghĩ đ n tr c cái mãnh li t c a s đ i, chàng c m th y s c n dùng c a thân th tr n áp đ u c h t c nh ng l lu t c a tinh th n... Mùi xào n u đ ăn ở d i sân nhà đ a lên làm cho chàng khó ch u vô cùng. Sinh cúi đ u trên bao l n nhìn xu ng xem h làm b a c m chi u. Các th c ăn tuy t m th ng, nh ng Sinh l y làm l r ng chàng ch a bao gi thèm mu n nh ng cái đó nh chàng thèm mu n bây gi ". Bây gi thì có th t ng t ng đ c r i đây! Không bi t là do đ i hay do ánh n ng chi u s p t t chi u th ng vào m t làm cho m t hai b n nh m đi. Ôi! Qua M , đi tu nghi p, có xe đ a đón, mà l i nh n đ i nh th này! Chuy n này mà k ra ch c không ai tin. Không h n mà c hai l i cùng đ ng lên. Nh ng Xuân c m th y không còn s c. Còn Thu kêu lên nho nh :

- Ôi gi i i!

Xuân đang u xiu nh ng cũng b t c i khi nghe ti ng than đó. V a lúc y chi c xe mang đ u hi u CDC hi n ra. Xuân v tay. Còn Thu reo lên th t thanh:

- S ng r i!!!

*

T hôm sau đôi bạn luôn nh c nhau đ ng coi th ng chuy n ăn u ng. M i sáng khi ăn đi m tâm Xuân đ u b o Thu:

- Ăn nhi u nhi u m t chút, tr a l có ráng làm vi c không có thì gi ngh đ ăn, thì cũng không b đối.

Còn Thu thì c n th n h n, m i ngày đ u t tay gói ghém m t ít bánh cookies, chips hay chocolate đem theo cho c hai ch em. Nhìn nh ng th c ăn đó, hai b n nh đ n bu i chi u khi đi làm fingerprint v đ n nhà, ng i l đi, hai b n k p th y hai túi quà c a ng i th ký nhà tr đ a cho hôm qua, ch a k p m . A, thì ra là "túi th c ăn c u đối"! Nhà tr đã dành cho m i ng i khách m i đ n m t túi nh th , bên trong có m t phong bánh đ u ph ng, m t phong k o, m t gói mì ăn li n, m t gói trà, m t gói cà phê và m t gói đ ng. Hai b n nhìn nhau r ng r ng n c m t. Ng i ta th t chu đáo. Th mà mình đã không bi t đ n đ u này.

G i là nhà tr cho g n, th t ra n i Xuân và Thu c ng trong su t n a năm . Atlanta là m t tòa nhà g n gi ng nh khách s n, nh ng tr ti n t ng th ng, phòng ng riêng, còn thì s đ ng nhà b p và phòng ăn chung nên có đ c b u không khí nh gia đình.

Villa International, tên c a nhà tr là th . Xuân và Thu hay g i t tên nhà là "Villa". Đ n đ n Xuân và Thu có đ p tìm hi u thêm v Villa m i bi t đây là nhà tr l p ra do H i Thánh Tin Lành đ giúp đ nh ng ng i đi h c và tu nghi p, không phân bi t ch ng t c, tôn giáo, có n i ăn r và thân m t...

Villa International là m t khu nhà hai t ng n m ngay d i chân đ ng đ i, h i khu t sau m t ngõ quanh. Có m t khu đ u xe r ng rãi, r i đ n m t kho ng sân xinh x n v i nh ng bàn gh nhỏ nh đ m i ng i có th ng i ngh chân. "Đi v Villa"! S ng n a năm đó, nghe cũng thân ái khi g i nh v y, gi ng nh "đi v nhà". Sáng d y s m, chu n b ăn nh r i đi b qua CDC ch m t 5 phút. Tr a ăn t i cafeteria c a trung tâm. Chi u v Villa n u n ng v i nhau và ăn t i. Đêm thì xem TV chung đ i phòng sinh ho t, ho c ch i bi-da, ho c đ c sách trong th vi n. Và cũng có m t nhà nguy n nho nh dành cho nh ng ai mu n vào c u nguy n.

Nhng c dân c a Villa đ n t kh p năm châu. H đ hòa nh p v i nhau trong b u không khí thân thi n m t "home-away-from-home". Ngày ngày h t a ra hai n i đ h c và làm vi c: CDC và tr ng đ i h c Emory. C hai n i này đ u g n Villa nên t t c c dân đ u không ph i s m xe h i hay b n tâm v các l trình xe bus. R i thì băng qua m t con đ ng nh , lên đ c m t ng n đ i khác là h có th đ n m t siêu th đ mua s m th c ăn v đ tr và n u ăn hàng ngày. Cu i tu n l i có nhng tình nguy n viên làm vi c trong H i Thánh đ n đ lái xe đ a h đi ph mua s m ho c du ngo n các danh lam th ng c nh. Mu n đi đâu khác n a thì m i ng i đã có xe l a, xe bus. Và nhng chuy n xe bus c a vùng này, đ n và đi r t đúng gi , mà cũng r t đ c bi t: r t v ng khách, ngo i tr lúc gi tan s thì có h i đông m t chút, còn th ng thì ch có m t hay hai ng i khách là cùng, n u không mu n nói là nhi u lúc ch có ng i tài x trên xe.

Nhng tháng ngày h c hành và làm vi c cũng khá b n r n. Tuy v y, Xuân và Thu cũng dành th i gian nhng đ p l đ đi thăm bà con. Xuân có khá nhi u thân nhân r i rác kh p Hoa K , còn Thu ch có m t ng i d tr c kia đi h c Đổng Đ c r i sau khi n c Đ c th ng nh t đã xin qua M i. Xuân ít khi bàn đ n chu ên th i s v i Thu. Xuân không mu n nhng đ i u t nh y làm nh h ng đ n hòa khí t t đ p gi a hai b n. Nhng ng i có duyên v i nhau m i g p đ c nhau. Cùng làm vi c trong khoa h c, th là đ r i! Xuân t đ n mình nh th và c m th y tâm yên n. H ng đêm, hai ch em cùng ôn bài, bàn lu n v công vi c làm trong ngày, và r nh rang thì cùng chia x nhng câu chuy n v gia đình, ch ng con. Xuân có hai cô c u nhóc đang h c trung h c, còn Thu m i có m t con trai hai tu i. Nói chuy n v con cái bao gi cũng là nhng đ tài vui và ch ng có gì đ né tránh c .

*

M t bu i tr a, khi Xuân và Thu đang đ ng trong hành lang, m t ng i đ n tr c m t hai b n, nhìn dăm dăm m t chút r i b đi. Xuân k p nh n ra ch là m t ph n đ ng tu i ng i Vi t Nam. Ch đ y m t chi c xe trên có m t cái thùng to và các đ ng c quét đ n cùng các chai hóa ch t t y r a. Bóng ch khu t sau khúc quanh đ n đ n khu nhà v sinh. Xuân và Thu h i b n khoắn nhìn theo. Thu th c m c h i:

- N i đây có nhân viên ng i Vi t sao ch ? Em t ng ch có ng i đi h c nh ch và em....

Thu b l ng câu nói. Xuân im l ng. Chính Xuân cũng t h i không bi t ng i công nhân v sinh y là ai, gia c nh th nào. Trong đ u c a Xuân v ra nhi u gi thuy t.

Bà đi vài tuần , có một em trai nét mặt sáng sủa đến tìm hai bà trong lab, người là thay cha mẹ em mới hai bà cháu tuần đến nhà em dùng cơm. Em cũng là người Viêt, đang thực tập trong CDC cháu ra trường đi học. Tuy có hai người người như Xuân như người, Thu thấy họ cũng đáng ý theo.

Ngày gặp người nhà của em trai sinh viên cũng là ngày hai bà đến biết mẹ của em chính là người ở phòng trong hành lang hôm nay. Nhưng người lòng bà người nhanh chóng qua đi. Xuân và Thu đến tiếp đãi với một bữa cơm Việt Nam thật ngon lành và... khá thoải mái. Trong ngôi nhà gần gũi và ấm áp, cha mẹ của em sinh viên không ngại khi tâm tình cùng hai bà.

- Chúng tôi sang Mỹ theo diện H.O. Hai cô thấy đó, chúng tôi rất khó khăn trong hoàn cảnh mới. Nhưng chúng tôi không ngại. Ông xã tôi bao năm tháng ở trong "tù cải tạo", tôi học nghề mộc, nay xin làm công nhân trong một xưởng đóng bàn ghế. Tôi không có vốn liếng Anh văn, nên chấp nhận làm "nghề janitor". Làm gì cũng được, miễn được sống lương thiện và có tiền. Chúng tôi vất vả kiếm tiền nuôi các cháu học lên đại học và dành dụm mua nhà, mua xe. Đâu có gì phải xấu hổ, phải không các cô?

Xuân không nói gì, chỉ gật đầu cảm ơn. Nhưng Thu đang thăm dò một chút và nói hỏi ngược lại:

- Em cảm ơn anh chị lắm. Đáng tiền anh chị làm ra, thật quý báu. Bởi vì... nó thật sạch sẽ.

*

Thu theo Xuân đi đến thăm nhà người người thân của Xuân thì người họ. Hai bà ngồi ra phòng, vào ăn tiếp Việt Nam và đem những tin báo về được. Thu càng ngày càng tỏ ra dăm chiêu, trầm m.

Nhiều khi hai bà như cái ngày bà như đối và cảm thấy ngột ngạt. Có hôm đến người ở trại tạm thời shelter, Xuân chỉ vào người người đang xếp hàng nhận thức ăn và báo bà:

- Th t ra b o là qua M nh n đới cho nó làm ly ai oán, ch M không lo đới, ph i không Thu? T i mình đới có m t b a, đầu th m gì so v i cái đới c a nh ng ng i trong tù, cái đới c a nh ng em bé th t h c lang thang đ u đ ng xó ch , cái đới tri n miên c a nh ng ng i dân, đới không ch mi ng ăn, mà còn đới nhi u th khác, đới t do, đới s th t....

Xuân ngh n l i. Xuân không mu n nói thêm n a...

Th i gian th m thoát qua nhanh. Hai b n tr v Vi t Nam. Nh ng quy n luy n v i các thành viên c a Villa t nhân viên cho đ n ng i tr h c th t sâu s c làm Xuân và Thu th y r t buồn. Xuân cũng b n r n chia tay v i gia đình ng i ch ru t qua cu c thăm ng n t i Cali. R i t đó, Xuân và Thu, hai ng i b n, hai ch em khác h , cũng nói l i t m bi t đ sau đó k nam, ng i b c.

Xuân đã có m t quy t đ nh. Nhìn t n m t đ t n c và con ng i t do Hoa K , Xuân đã nh ch xúc ti n gi y t b o lãnh đang ch đ i. Xuân hi u r ng ra đi đ ng nghĩa v i vi c b t t c đ làm l i t s không. Cũng nh nh ng ng i b t ch p nguy hi m đi trên sóng gió ngày tr c v y. Cũng nh cha m c a em sinh viên kia v y. V ch ng Xuân cũng s nh th . Nh ng các con c a Xuân s có c m t chân tr i c a c h i.

H n năm năm sau, vào cái ngày gia đình Xuân s p r i Vi t Nam, Xuân g i đi n tho i ra Hà N i thăm Thu và v n t t báo tin. Đ u giây bên kia, gi ng c a Thu t s ng nh chìm trong n c m t:

- Em chúc m ng ch , chúc m ng gia đình ch . Ch bi t không, t ngày đi tu nghi p v , em đã có m t cái nhìn khác đ i v i cu c đ i mà em v n s ng. đ đây, em s ng trong m t t ng l p danh v ng, ch c quy n, no đ đ n th a m a. Nh ng em ao c mình cũng đ c ra đi nh ch , đ cho con em đ c s ng trong m t xã h i t t đ p h n cái xã h i gian đ i này. Ch i! N u đ c ban cho m t đi u c , em xin c r ng: "Em c đ c là m t "ng i làm ngh janitor" nh ng i ph n mình g p trong CDC, ch đ cho con em đ c gi ng nh con c a ch y, ch th mà thôi!".